

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

—No diguin que 'l rey petit
 es elegant y aixirit
 é inspira gran simpatia...
 Ay, reyet... m' has convertit...
 ¡M tiro á la monarquía!

En Nofre Llonsa á Madrid

carta á LA TOMASA

Quan vaig anar ab mon benivolgut amich *Petroni* (á) Baró de Viver, desde Manresa á Lleyda, ja recordarán vostès que va oferir-me emportarse 'm á Madrid, pagant la Diputació Provincial de Barcelona. Ja compendrán també que no era de despreciar un oferiment que, apart de que suposa uns quants dias de *xala* pagant un' altre, vesteix un bon xich; aixis es que no vaig deixar passar per alt la invitació del Baró de marras y per aixó, quan vaig llegir al *Noticiero* de dijous que l'endemà dematí surtía en l'expres la comissió del *alto cuerpo provincial* (aixís deya la noticia) vaig fer el fato y un petó á la Tuyas, y cap á Sanahuja falta gent, á esperar el *ferro cordill*.

Casi vaig fer just. Després de vuyt horas de fer corre las potas, vaig arribar á la estació de Sanahuja que ni prenent las midas. Jo hi entrava per un cantó y per l'altre entrava al andén l'expres... Jo que 'm miro 'ls vagóns y m'enfilo al que 'm semblá més luxós... ¡Justa la fusta! De la embranzida vaig á parar als brassos de mateix don Darío Rumeu (á) *Petroni*, president de l'*alta* corporació.

Després del com vá y com vé de costum y després d'explicarli á ne 'n *Petroni* que m'havia decidit aprofitar la gorra que 'm brindá, vam fer petar una estona la *claca*, pero la conversació de don Darío es tan ensopida, que vaig acabar per adormirme com un llonsa que soch.

A Lleyda va venir á saludarnos á la estació el mateix Schwartz de l'altra vegada. En vuyt dias l'he trovat més gràs; la mateixa satisfacció d'haverse relacionat ab en *Canaletas* y en *Robamonas*...

Passat Lleyda, ja no 'm recordo de tot lo que vaig veure; poch á poch aná transformantse la indumentaria de la gent y la configuració del terreno. La barretina 's convertí en mocador al cap, luego en boina, en sombrero d'amplas alas, en catxutxa y per últim en *pavero*. Aixis mateix las terras ben conrehuadas de Lleyda anaren cambiantse en las fértils d'Aragó, en las aspras de Navarra y Rioja y finalmente en los ermots de la estepa castellana.

*
**

Ja som á Madrid. Ab tot y venir en cotxe-saló arribem capolats ¡Ves que farán els infelissos que venen en tren *botijo*! M'han dit que dos ó tres cargaments de provinciáns facturats per aquest sistema, han fet cap desde 'l tren al hospital, ab intervenció de la Creu Roja. Afortunadament als de la Diputació de Barcelona aixó no 'ns passarà. No en va gastem cada un cinquanta duros diaris pagant la *pubilla*.

Al sortir de la estació, don Darío y els altres puján al cotxe.. Jo m'esquitllo quedant ab en *Petroni* que ja compareixeré al allotjament á l'hora del ranxo y me 'n vaig tan *campante*, sense preguntarlos ahont s'allotjan.

M'endinzo per los carrers de la *coronada villa* y tothom me mira... A la quenta m'han près per l'embaixador d'alguna potencia de las Indias al veurem agensat ab la barretina vermella y la manta virolada.

Observo á poch que 'ls polisóns 'm saludan y m'obran pas ab cert respecte.—Calla qu'has fet sort! penso jo ¡Volst'hi jugar que 't prenen per un personatge important... *Nada*, seguimlos la beta!

Y ab aquella cara de tres Deus que la Tuyas ja 'm coneix, passo serio y encarcarat per devant de tothom, corresponent ab prou feynas als saludos que 'm dirigeix la gent y fent, aixó sí, la mitja rialleta á las xicotas guapas que se 'm quedan mirant.

Me faig un tip de voltar per Madrid, observant els preparatius de las festas, que per cert no ofereixen res de particular. Excepte algun palau de nobles y algun edifici públich, á la *Fatarella* ho fém millor.

Al cap d'una estona me sento correr la rateta pe'l ventre y al pensar en dirigirme á la fonda ahont posa en *Petroni*, m'enrecordo ab terror que no li he preguntat quina era.—Rediable, me dich jo mateix. ¡Y com t'ho arreglas ara?... No sabs ahont paran els de Barcelona y no portas ni un ral á sobre. (La Tuyas gelosa, me va buydar la bossa avans de sortir del poble.)

Una inspiració 'm salva. 'M dirigeixo á un polissónt que está apartant la gent del meu entorn y li dich;

—¿Escolta Xanxas. ¿Ahont es l'Hotel meu?... L'home s'queda com qui veu visions. Jo allavors repeteixo ab més autoritat, sotraquejantli la solapa;

—M'el garranyich garranyach 't fassin 'ls ossos. Vull aná al Hotel...

Veyentme tan serio, el polissónt 's quadra y per fi, aventura ab veu tremolosa;

—Dzpenze su ecelencia ¿Quiere uzía que lo yeve al Hotel con los demás embajadores?

—Justa la fusta, aixó mateix... capgrós...

L'home no n'entén una paraula, pero com que li faig que sí ab lo cap, comensa á caminar, jo 'l segueixo... y 'm porta fins al Hotel ahont s'allotjan las embaixadas.

Un cop allí, me 'n veig un embull. Cap *intrépit* entén el catalá, pero haventlos dit que volía menjar, mal que fos una plateta d'ensiam ¿quina 'n fan? 'm destinan una habitació ab la gent que acompanya al príncep de Siam.

Agregat á la comitiva que acompanya à n'aquest príncep, menjo, bech y dormo com un rey, vaig per tot y ho veig tot. Als del príncep del *Ensiam* 'ls hi faig creure per medi de signos que soch membre d'una policia especial per salvaguardia de 'ls prínceps y al saber'ho 'm fan estrenyer la má del seu senyor y aquest 'm dona la condecoració del «Sol post.» En cambi 'ls madrilenys 'm prenen per l'agregat naval de 'ls siamesos.

Gracias á n'aquesta estategema, hi pogut ficar-me à tot arreu y veure'ho tot.

*
**

Els dos actes més importants han sigut sens dupte la jura del Rey en lo Congrés y la gran parada militar devant del Prado. Lo del Congrés fou hermos per la serietat y la riquesa. Vaig veure'ho en primera fila, darrera mateix del príncep del *Ensiam*. En cambi, l'amich *Petroni* ab els seus comissionats, s'ho miravan del galliner.

A la parada, vaig anarhi montat darrera del meu príncep. La gent que badava al veure tants uniformes, tot era admirar el meu de pagés catala, y jo, se-

rio com un rave, ab la barretina de gayrell y la manta virolada á la espatlla, 'm mirava desprecia-tivament á la multitud;

—¿Quien zerá eze?... deya una xula.

—Pues, un general siamés contestava un' altra.

Y jo reya, reya interiorment pensant que 'l cin-quanta per cent de 'ls uniformes vistosos qu' alli 's veyan... qui sab si eran portats per altres tants Nofres Llonsas.

Lo demès que s' ha fet, ho hi vist tot, pero com que no ofereix novetat pe 'ls barcelanins, m' ho quedo al tinter, afegint no més que hi vist al Rey de la vora y m' ha causat molt bona impresió. Sembla ilustrat, actiu y dotat de grans condicions é iniciativas. No sé perquè, 'm crech que farà parlar d' ell.

També hi vist las ovacions que li han dedicat els madrilenys y sobretot las madrilenyas.

'M sembla que hi hà Rey per estona, á pesar de lo que diguin en Lerroux, Soriano y companyia.

*
**

Ahir al demati vaig escaparme del Hotel sense des-pèdi-me del príncep qu' encara dormia. Tot va ser que l' *Heraldo* deya que la comissió barcelonina marxava al miy dia y, fillets, era qüestió d' asse-gurarme la tornada.

En efecte arribo á la estació y 'm trobo á don Darío;

—O'la Nofre. sou vos? ¿D' ahont surtiu?

— M' entorno ab vostés... Ara ja hi cumplert una missió diplomática...

—Que 'n duyau alguna?

—Si senyor. En nom de 'l pagesos de la Fatarella havia de parlar ab el príncep del *Ensiam*.

Al ser á Sanahuja vaig deixarlos, y vaig com-pareixe á casa, sense gastar un céntim y ab la gran creu del «Sol post» sobre 'l gech de vellut. Quina alegria la Tuyas!

Nofre Llonsa.

Per la copia.

RAMON BERENGUER

Un viatge de recreo (?)

Enquibit per ma desgracia dins d' un vagó de tercera ab els honors de *perrera*.

¡allí ahont va l' aristocracia!

me 'n vaig anar á Madrid, mon estimat Directó, per sé á la coronació solemne del Rey petit.

¡Donchs no faltaria més que jo que per tot me fico des als madrilenys un mico y al Rey un xasco donés!

¿Qué 's diria á Barcelona si aquí jo no fós, espíant per observar cóm y quán posan al Rey la corona

Justas las divuyt pessetas vaig recullir pera 'l viatge, y sense cap equipatje, sense bultos ni maletas, ficantme al primer vagó d' un *botijo* que surtia, cap' á Madrid vaig fer via mon estimat Directó.

Per cumplir ab LA TOMASA jo arrostro tot compromís, si bé per viatjar aixís val més no sortir de casa.

¡Y quin viatjet, ay la mare! Tot ell va ser un martiri pitjor qn' estar á presiri aguantant cabos de vara!

No sé com lo viatge hém fet tots los qu' hém vingut aquí.. Al arrivá, 'ns van cullí com qui diu ab cabasset...

El que no estava baldat tenia el cos fet á trossos...

¡Que n' hém sigut de cap-grossos tots los que aquí hém arribat!

Puig resulta qu' á n' aquí no s' hi está pas com al cel. Al costat d' això, es pá y mel lo qu' hém suferit pe 'l camí.

Al baixar de la estació ja va comensá el suplici...

¡Marededeu quin desfici ab tanta generació!

¿Fondas ... No se 'n troba ni una.

¿! lits?... Ni fets ni sense fer, La nit 's passá al carrer jeyent al raig de la lluna...

Els tranvias van curulls; en móuret, no hi pensis pas; pe 'ls carrers no 's pot dá un pas y els cotxes costan... dos ulls.

D' *isidro* 't tractan per tot y á tot arreu se 't passejan; els polissons 't marejan y rebs algún clatellot.

Si vols menjar, es precis qu' afluixis la mosca en gran... Hi há cosa insignificant que 't costa un munt de *pinis*.

Y la gent, sempre la gent que 's veu per tot apretantse y empenyentse y desbordantse de un modo que ni s' comprén.

Si vas al teatro 't barallas; vols entrá al café y no 's pot... Sempre lo mateix per tot, ¡las sempiternas murallas!

Sembla talment que á Madrid tot el món s' hi está abocant... ¡O be la Espanya es molt gran ó Madrid es molt petit!

En resúm; de ma odisséa en la Cort, sols puch contar qu' entre un grupo 'm van posar, que luego 'm van dir «¡Arred!»

Y com remat de moltós que s' empenyen mutuament vam caminá inconscientment trepitjantnos els talóns.

Y vam recorre en tal forma tres dias la Vila y Cort, sense seny y sense nort y rebent alguna *mormia*.

fins que vam fer la maleta y al carril várem pujar y de nou se 'ns va estivar y altre cop cap' á caseta.

No 'm preguntin lo que hi vist á la Cort, puig no hi vist ré; sempre, sempre igual carré... sempre 'l panorama trist

d' anar marxant y marxant apretat pe 'ls de detrás, tenint sempre indret del nas lo clatell de 'ls de devant.

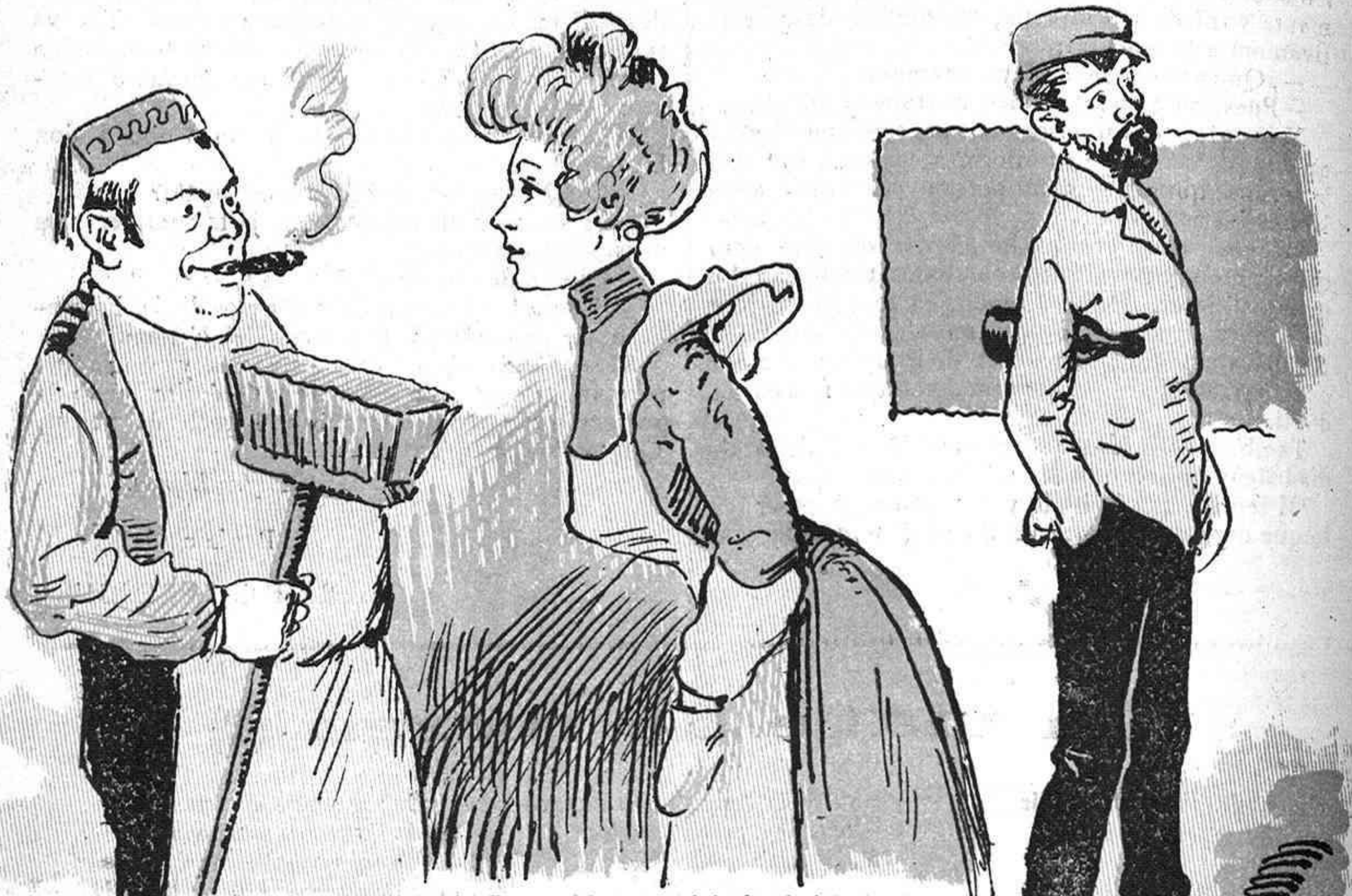
De la Porta del Sol, res; ni menos sé per ahont para... ¿Y del Retiro?... ¡ay la mare! ni un borrall, com del Congrés.

En quant á veurer al Rey ni la jura, noys, ni 'ls mits! he vist molts guardias civils però reys... ni per remey.

En fi, hi aguantat la capa, hi gastat bastanta *moma* y com molts... ¡hi anat á Roma y no hi pogut veure al Papa!

M. RIUSECH.

DE LA GORONAGIÓ

—Escolti Pau... ¿No 'm podría fer de bó ab algú de *palacio*... Estich enamorada del rey.
—Ay filla no m' hi tracto... Si fòs ab el de copas.

Per celebrar la coronació se 'n ha anat a Monjuich á fer salvas, ab el canó que dú sota l' aixella.

Es aixerida, 's diu Lola y deplora ab fonda pena que 'l rey caygui á la garjola ab una princesa Elena que... ni sols es espanyola.

—Fet y fet. Trinxa, més m' estimo ser calsinayre que rey... ¡Vés si jo ara al *Palacio* de Madrid podría fumarme aquesta *cigala*!...

LA TOMASA

MALA PARELLA

Mentres ell somnia truytas,
creyentse un marit felis,
ella escriu paraulas dolsas
al vehi del segon pis.

Lo testament de 'n Bartra

QUENTO

Lo pobre Bartra, en las últimas horas de sa existencia, 's vegé, per primera vegada en sa vida, rodejat d' una colla de parents. Y lo qu' ell se deya; — Aquets hipòcritas, fingint sentiment, avuy han vingut a véurem; els hi deuen fer goig quatre trastos que posseheixo. ¡Quants cops m' hi trobat en el trànsit de la vida, faltat de recursos fins pera alimentarme y ells may han sapigut socórrer. Pero no será mal lodesengany que tindran de mí.

Estich morintme y no gosán á deixarme; no per l' estimació que 'm portan, no; ho comprench; es tan sols perquè 'm recordi d' ells, si 'm moro.

—Oncle, oncle;—exclamá en aquest moment un nebot seu. —Vostè rumia massa; no 's cansi home, sosseguis...

—Penso fill meu—digué 'l pobre Bartra ab sa veu ja fosca—en que no tardaré gayres horas en deixar d' existir.

—No, home, no,—exclamá un altre.

—¡Sí! ¡sí! Sento morir-me. Ha arribat ja ma última hora; que m' hagin combregat y confessat, vol dir que no hi há esperansa per mí.—Y restá mut per ilarch rato.

—Oncle, oncle,—digué 'l nebot que anteriorment li havia dirigit la paraula.—Oncle, ¿sab en qué pensava?

Donchs, com que vostè fins ara vivía sol, com que desgraciadament no tenia ni esposa ni fills... —Aqui vegé 'n Bartra fins ahont arribava el desvergonyiment de son nebot, y no pogué menys de dirigi-li una mirada de rabia.—Y continuá 'l nebot.

—Donchs sí; y lo que vostè posseheix, aquestos mobles... ¿á qui pensa deixari-los?...—Los parents se miraren los uns als altres, com si volguessin dir;—Gracias á Deu que hi ha hagut un qu' ha comensat.—Y sense enrogirse de vergonya exclamá un;

—Pensi ab mí.

—Y ab mí també, exclamá un altre.

Per fi, el pobre Bartra, més mort que viu, dictá son testament al notari, de la següent manera:

—Ma última voluntat es; deixá á la meva dispesera, la única m' ha assistit, tots los mobles que posseheixo, los dos cents duros que tinch á la caixa d' ahorros, y els pochos que tinch en aqueixa bossa.

Lo notari prengué nota detallada de tot quant anomenava, mentres els parents se miraren els uns als altres com volguent dir:—¿A la dispesera? ¿Y á nosaltres?

—En quant als meus parents, que en aquest moment están aquí presents—continúa 'n Bartra—els hi deixo aquesta caixeta que hi há sobre d' aquesta cadira. Vosaltres pensarèu tal volta qu' es poch ¡eh! Pues no es poch; no vuy dirvos lo que conté á dintre, tan sols vos anticiparé que té un gran valor;

molt més que lo que deixo á la dispesera; hi há una cosa... en fi, una cosa que prou fa obrir l' ull. Teniu aquí vos deixo la clau. Ab la condició, que quan jo mori, á las vint y quatre horas, tenui al dret de obrir la caixeta, y lo seu contigut podeu repartirsel entre tots, en quantitats ben iguals...

Pocas cosas més pogué dir, ¡pobre home! Al cap d' una hora ja era mort.

Al endemá, al tornar la comitiva de enterrar al pobre Bartra se feu, com es costum, la despedida del dol, en la casa del difunt ó siga á casa de la dispesera.

Tota la parentela favorescuda pel testament 's quedá esperant el solemne moment de la repartició. Aquest vingué per fi y despres de fingits sentiments y com si sentissin escrúpols d' obrir la caixeta, ab uns ulls com taronjas, un d' ells s' atreví á obrirla devant de tots, no per mera curiositat, sino per l' interés de sapiguer quina era la cosa que dins la caixeta hi havia y que segóns en Bartra feya obrir l' ull...

Vaya si feya obrirlo! Sabèu qué hi havia dintre la caixeta. ¿No ho sabèu? ¿No?

Donchs hi havia .. ¡una xeringa!

J. MONTABLIZ.

Tres per un

Tres noyas en gran manera
al devant d' un calavera
l' enlairavan fins al cel;
qu' era una bella conquista,
qu' era molt guapo y bromista,
de frases dolsas com mel.
—Soch bromista ¿qui m' ho quita?
jo no podré tenir guita,
pero tocant als amors...
Y contestá la Pepeta;
—Quan te veig lo cor me peta,
¡ets un assessí de cors!
—¿Qué dius? va dir la Maria,
aixó es una bojeria
si á tu 't peta á mí 'm retruny,
pósam la ma á n aquí sota
sentirás com ma sanch tota
sembla 'm doni cops de puny.
—Si á tu 't peta y á tu 't salta
á mí tampoch sanch no m falta,
qu' explota com un volcán;
mira aquí, pósam l' orella,
—diu l' Antonia molt vermella—
y veurás com va cremant.
Ab paraulas prou grosseras
com si fossin marmanyeras,
van deixar-lo compromés,
pero 'l jove calavera
va arreglarse de manera
que las consolá á las tres

RAMONET del CAFE.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

UNA LLISSÓ

A la voreta del riu
que prop d' un marge passava,
una nena 's passejava
ab posat molt pensatiu.

Com se trobava soleta,
una llàgrima llensá
que al caure, se deturá
al damunt d' una floreta.

Al sentirse humitejada
la floreta encisadora,
á tant senzilla penyora
respongue ab una alenada,
mes, tan penetrant y pura
que la nena al ferne esment
li preguntá dolsament;

—¿Perqué amagas ta hermosura?
¿Perqué vius ab tant recel
en aqueix lloch temerosa?
¿perqué no mostras joyosa
los colors que 't doná 'l cel?

Mes la flor li respongué
entre amorosa y discreta;
—¿No sabs que la violeta
per ser modesta nasqué?

Visch aqui sense anyoransa;
moro, sens penediment
sé humil es mon pensament
y mon perfúm ma esperança.
¡Ditxosa tú, si allunyada
de tota il·lusió lleugera
de la esperança á l' ombrera
pots viure sempre guardada!
¡Ditxosa si en esta vida
ser humil has sapigut;
no oblidis que la virtut
sempre resta recullida!

DOLORS RIERA BATLLE.

L' ORFANET

Arraulit pe 'l fret
passava un pobret
prop la Rectoría,
quan d' un infantó
lo trist ploricó
aprop se sentía.

Lo pobre, espantat,
veu abandonat
un nen de naixensa
y diu conmogut:
—No tindrà virtut
qui així un fillet llensa.

Truca á cal Rectó;
—Teníu l' infantó,
que Deu vos envía.
Si vos no 'l voléu,
jo 'l pendré per Deu
en ma companyía.

ROSETA SERRA.

EN JOSEPET

Tot vestit de roba negra
y trencada la color
jugant ab quatre fustetas
n' está lo pobre minyó.

Se n' ha portat á sa mare
avuy lo cotxe dels morts:
sa mare era jove y bona.
¡Ay fill meu. quina dissort!

Lo nen al mirarla estesa
n' ha esclatat en tan greu plor
que hauría partit las pedras
quant y més romput los cors.

¡Mes, ay, válgans l' ignocencia!
Desde las horas tot sol,
com si tal cosa hagués vista
está distret ab lo joch.

Tant de bó que 'n oblidessis,
angel de Deu, tant de bó!
que n' es molt trista la vida
si l' amarga un tal recort.

Josepet, á n' á qué jugas?
surt, fillet, d' aquest recó.
—Jo no puch, lo nen contesta,
ni ganas ne tñuch tampoch.

Jo 'l que vull, ferne una caixa
ab aquestas quatre posts,
y après d' estirarm hi á dintre,
que vinga 'l cotxe dels morts.

¿Per qué dins la caixa grossa
no 'ns hi ficaren tots dos?
Ma mare sempre me 'n duya
y al punt m' hauría fet lloch.—

Y en Josepet, altra volta
esclata en dolorós plor,
qu' hauría partit las pedras
quant y més trencat los cors.

VICTORIA PENYA de AMER.

Unas mans d' unglas molt fines
 volen copar la barraca...
 ¡Obra l' ull, Salas Anton,
 no deixis de vigilarla!

Han vist la Cibeles y la Castellana,
 han vist á 'l dairesas y... ¡altra cop á casa!

NOVETATS

Pera aprofitar los segurs resultats de las passadas festas, s' han donat algunas representacions del sempre aplaudit viatge lirich y d' espectacle *De la terra al sol*, que donat l' aplauso ab que siguié rebut y las calderadas que ocasioná, semblava que 's tractés de la época de son estreno.

Aixó proba lo gust ab que 's veuria la explotació de la sarsuela catalana, si hi hagués empresa que s' ho proposés.

Pera dimecres pròxim, vigilia del Còrpus, está anunciada la inauguració de la temporada d' istiu ab la numerosa companyia del teatro de la Comedia de Madrid de la que 'n forman part las Sras. Pino, Rodriguez, Dominguez, Catalá y Bremón y los Sres. Vallés, Rubio, Morano, Mendiguchia y Gonzálvez.

Entre lo repertori conegut hi figuran *Los galeotes* que siguié l' éxit del any passat y en las obras novas *La gobernadora*, *Toriosa y Soler* y *Las vírgenes locas* que ho han sigut en l' hivern passat en lo teatro de la Comedia.

Además, promet estrenar *El amor en el teatro*, capritxo original del germans Quintero, que l' han escrit expressament pera estrenarse en Barcelona.

Sabém que l' abono obert es important y lo destinat á dias de moda (dilluns y divendres) es sumament extraordinari.

CATALUNYA (Eldorado)

Que lo Sr. Delgado no es dels més afortunats en lo teatro, ja es sapigut, pero també sabém que es un pulcre escriptor y que además sas obras no han sigut may fracassadas del tot, pero no 'l créyem capás de concebir *bellesa* tan important com es *Las caramellas*, sarsuela que si bé al estrenarse en Madrid no obtingué gayre éxit, sens dupte fou més ben rebuda de lo que realment se mereix.

La setmana passada s' estrená entre nosaltres y lo millor elogi que podém fer d' ella, es que la Empresa obrant acertadament, ja l' ha retirat.

La música que l' acompanya es del mtre. Enrich Morera y si haguéssim de jutjar al mestre per lo que hi ha fet, hauríam de ser massa severos.

Ni en un sol número hi sapiguérem veurer sa pericia.

Están ja donantse las últimas representacions de *gènero chico*, puig la setmana entrant ha de debutar la companyia del teatro Espanyol de Madrid, á qual frente hi há lo notable actor Sr. Thuillier.

TEATRO TÍVOLI

Tocan á sa darrería las funcions de la companyia lirica que ab tant acert dirigeix lo Sr. Bauzá, puig acaba son compromís pera lo fi del present mes.

Ab tot y l' extraordinari éxit que van tenint las mes celebradas sarsuelas del género antich, s' anuncia pera dintre breus días l' estreno de *Las parrandas*, nova sarsuela que segons noticias, tingué gran éxit al estrenarse á Madrid.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Extraordinariament concorregut se veje lo concert d' inauguració de la present temporada, que tingué lloch dilluns passat, ab tot y haberse escullit un programa molt magret.

Totat las pessas que 's cantaren y tocaren sigueren molt aplaudidas per l' ajust y correcció que hi doná ab sa batuta lo mestre Sr. Rafart, mereixent los honors de la repetició los coros *Vesprada d' istiu* y *Patria* y lo poema sinfónich *Les Girondins*.

UN COMICH RETIRAT.

Diversions públicas

NOVA PLASSA DE TOROS

(Arenas de Barcelona)

Bestiá brau, escullit, noble y valent es lo que 's lidiá diumenje passat, procedent de la ganaderia Romero de Sevilla, de manera que un conjunt tant superior pocas vegadas l' hem vist en nostras plassas de toros.

Dels matadors se distingí lo notable *Quinito*, de manera tal que casi ab son art ha vingut á sustituir al *califa* de Córdoba, lo fins fá poch sens rival *Lagartijo*.

Pera *Quinito* sigueren los aplausos de la tarde además de haber lograt ab justicia la concessió de dugas orelas.

En Fuentes, (l' altre matador) molta maestría en banderillas pero com á matador á la altura de un mal novillero (nos referím al seu según toro). En lo resto de la tarde, bastant actiu, pero no justificant sa fama, ni tampoch lo sou que pretent cobrar y que cobra.

Lo resto del personal cumplint á tota perfecció y bona voluntat y ab ganas de deixar un bon recort de la primera corrida de abono de la temporada.

Nostre aplauso al empresari Sr. Martinez per demostrar que 's dels que hi entén.

Gra de pebre

Jugant al burro s' estavan
en un café d' un poblet
y un pastó que 's diu Peret
va desbancá als que tallavan.
Lo que 'ls va fer exclamá
envejant al pastoret:
¡Sent home de tanta llet!
¡Es clar que te de guanyá!

R. HOMEDES.

Bibliografía

Hem rebut ultimament las següents obras.

Gent de platja, quadro de costums marineras, original del reputat escriptor D. Anton Bori y Fontestá, estrenat ab extraordinari éxit en lo teatro Catalá (Romea) la nit del 4 Mars últim.

Lluyta de cacichs ó la elecció de regidors, saynete de malas costums, original de D. Ramón Ramón y Vidales, estrenat ab brillant éxit en lo esmentat teatro Catalá, en la nit del 21 Octubre passat.

Remerciém l' envio, á sos respectius autors.

XANEAYNA

A las mossas d' en Bernat
també las han coronat.

—De Madrit ja hi retornat
ab el cos plé de sigrons
y completament pelat.

—Ah, si fos viu
en Prim!!

Ida y Vuelta d' arrós.

—El dia que tú vulguis, et coronó.

—Ya hemos passat las fiestas!
Todas fuesin como aquestas!

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

L TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 32 (1)

Que dona dret á adquirir per

— DOS RALS —

lo drama en tres actes y en vers

La flor de la montanya

original de R. BORDAS Y ESTRAGUÉS

qual preu corrent es lo de

DOS PESSETAS

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
 'ls exemplars.

Campanadas

Els de la Comissió Central del Ajuntament han prés sabrosa venjansa del *embotellament* á que van sométre's.

Per boca de 'm Fabra de Ledesma han sapigut posar en fals á la Comissió de Consums, y sense atacar la honorabilitat de 'ls seus individus, —als que tothom té p r honrats — han sapigut no obstant *embotellarlos* dins d' un carreró sense surtida, essent molt probable que la Comissió 's vegi obligada á dimitir, ja que sense sapiguers'ho explicar els membres que la componen, la recaudació de Consums ha baixat d' una manera escandalosa.

Dos personas tan dignas com en Pons y en Salas Anton, han hagut de confessar que no saben lo que 's pescan y que s' han equivocat.

En Grañé, en Nuri y sos acólits 's fregan las mans de gust, devant de la probable cayguda de la Comissió.

Els 'i que ho *entenen* y están disposats á demostrar'ho si 'ls deixan...

Els de l' actual Comissió
 no ho han fet bé, pero ab honra.
 Si en Grañé h pot ficá 'l nas
 ne surtirá á cops d' escombra.

Al princep d' Asturias l' han fet general de brigada ho norari.

De la mateixa manera el podian haver fet capitá general, bisbe ó *arxipámpano* de las Indias No tenim res que objectar'hi. Lo que sí dirém es que tantas simpatias com despartá el Rey el dia de la coronació 's transformaren en fredor glacial pera el de Casserta.

El poble, ab lógica ó sense, creu veure darrera del princep sobrevingut la má dels jesuitas y no pot transígir'hi.

La demostració aquesta es molt pertinent al principi d' un nou regnat.

Per boig xistós un que va ser detingut lo dia de la jura, en lo moment que anava á tirar un memorial dins del cotxe del Rey.

El fulano sollicitava la má de la infanta Maria Teresa, de la qual afirmava qu' estava perdudament enamorat.

Per donar mes fé á sas paraulas, el memorial portava dibuixat un cor atravesat per una llansa. Aquest émulo de 'ls Cassertas, deu ser llansero.

A la fi ha resultat que 's tracta d' un boig.

Convinguém en que hi ha bojerias molt enrahonadas.

La má d' una princeseta
 guapa, gentil y ab bon doct! ..

¡Tira peixet! no es cap tonto...

¡Que vagin dihentli boig!

✱

En Doys, el *Maleta Indulgencias*, don *Fardalico*, en Roca y Roca, tota la plana major del *quinyonisme* en una paraula, están preparantse pera obsequiar á n' en Santiago Rusiñol, l' autor dels «Jochs Florals de Canprosa», en celebració d' haver entrat aquest á la colla dels que van contra tot lo que té caràcter catalá.

¡Molt bé! No podia esperarse menos de 'n Santiago que prestarse á tal obsequi...

Ab acceptarlo y ab posarse en lo susdit banquet á l' altura que 's posará segurament en *Xirigotas*, ó siga a egut sota la taula per roncar'hi com un tocino, en Rusiñol deixarà demostrat qu' está al nivell de sos obsequiadors.

Lo que al fi y al cap es sensible, puig á pesar de que 'l seu talent no calsa gaires punts, no deuria alternar fraternalment ab los que no 'n tenen gens.

Encare que tots ells creguin lo contrari.

✱

Per lo que pugui interessar als aixerits versayres de nostra colaboració, 'ls comunicuém que un grupo d' amichs de las lletras festivas catalanas residents á Santa Perpétua de Moguda, han organísat pera 'l dia de la festa major de dit poble ó siga el 7 de Septiembre próxim, un certámen humorístich en lo que 's concedirán los premis següents;

Flor natural, ofrena de varis concurrents al café «Pepus» al millor treball en prosa ó vers que expliqui el significat del b ll de las gitanas.

Un luxós parayguas, ofert per el doctor Sabater, al millor treball en prosa ó vers sobre «La conquista dels Oriols».

Un objecte d' art que regala don Joseph Farigola, á la composició que desarrolli ab més xispa, en vers ó prosa, el tema «Un president absolut».

Un ram de llover de don Juliá Roura al millor treball que canti «La rabia dels cacichs».

Una colecció de llibres selectes oferts per el cafeté «Pepus» al que relati millor, ja siga en vers ó prosa, «La vida del gandul».

Un busto de barro ofrena de don Valenti Sulopas al treball qu' ab més acert descrigui «Las condicions que deu reunir un home per ser honrat.»

Y una artística ferradura de bronzo oferta per lo veterinari don Joseph Nelo, al millor treball en vers ó prosa que retrati á un arcalde hipócrita.

Las composicions deurán remetres en la forma acostumada, avans del dia 15 d' Agost prop-vinent, al ja citat cafeter «Pepus» Santa Perpétua de Moguda.

✱

Ab motiu de la coronació, l' Associació de 'ls artistas y autors espanyols ha ensenyat las orellas.

Haventse disposat per la funció regia en lo Teatro Real la obra *Don Juan* de Mozart, els autors y actors *indigenas* van pèndres malament que no 's fes una obra d autor espanyol y com á primera providencia, van acordar dirigir un ultimatum al ministre, dihentli que si no s' organisava una funció regia ab elements del país, el dia de la jura no deixarian representar cap obra d' autors associats en tota Espanya.

La lògica de 'ls *pinxos* de Madrit era una lògica molt d' estar per casa.

—Ja que á Madrit, van dirse, no 's farà en tal dia una obra nostra, aquell dia els actors de provincias que no menjin.

Sort que la qüestió va arreglarse pacíficament, gracias al tacte del ministre d' Instrucció.

De lo contrari, el dia 17 no haurian pogut treballar molts de 'ls teatros de provincias y s' haurian demostrat dugas cosas, á saber;

1. Que Espanya té uns autors y artistas que tenen un rey al cos y quan algú 'ls perjudica s' esbravan ab el qu' está á sota.

Y 2.ª que si es necessària la descentralisació administrativa y política, ho es més encara la artistica, ja que la tirania del *Katipunan* artístich madrileny es insoportable en alt grau.

De l' antiga y acreditada casa de Pere Domecq de Jerez de la Frontera, hém tingut ocasió de rebre y tastar alguna mostra de 'ls exquisits licors que produheix.

Sobretot el «Cognac Fi Champany» que contituheix una de las especialitats de la casa, devém fer constar qu' es la beguda més exquisida qu' ha passat per la nostra garçamella, experta y peritíssima, per haverhi passat cosas molt bonas. Devant de dit «Fi Champany» de la casa Domecq, *boca abajo todo el mundo*, inclús las més renombradas marcas francesas de Cognac mateix.

Qui no conegui el plaher de un bon beure, deu apressurarse á demanar relacions á alguna de las botellas fillas de la casa Domecq y tirársela al cós. No li pesarà.

Com no 'ns ha pesat á nosaltres rebre l' obsequi (que remerciém) de tan acreditada casa.

Algunas familias monárquicas barceloninas que van creurers aludidas per la poesia de nostre company M. Riu-sech de la setmana passada, al satirisar en ella las festas de la familia *Xercavins*, 'ns hán escrit pregantnos fem constar que no va la sátira per ellas.

Al efecte 'ns ajuntavan invitació perquè 'ls dias de las festas reals acudissim á presenciar las lluminarias de sos respectius domicilis.

Hi anàrem y, en efecte, varem quedar convensuts... de que nostre company va posar el dit á la llaga.

Fora de las corporacions oficials, s' ha de confessar que l' entusiasme particular de 'ls monárquichs barcelonins ha sigut molt pobre y molt raquitich.

Podrá no haverhi si volen
cap familia *Xercavins*,
pro de *quieros y no puedo*,
d' aquestos, n' hi ha hagut á mils.

El doctor Rodriguez Mendez ha donat un lluminós dictamen explicant las excelencias del gas d' aygua sistema Strache, sobre las del produhit ab carbó de pedra.

Entre las principals de ditas ventatjas s' hi compta el ser més económich, més higiénich per la vista y pera 'l cós y menys exposat á causar danys.

Ara m' explico per fi las campanyas de 'ls periódichs en favor del gas Strache. Fins ara las havia cregut interessadas.

Confesso noblement mon erro.

Confessin també els colegas aludits que ab sa conducta d' altrás vegadas justifican sobradament mas suspicacias d' ara, qu' eran las del públich.

L' altre dia en la Rambla de las Flors devant de la Vi-reyna, una dona aragonesa las emprengué ab una minyona de servey, prenentla per una filla seva que feya set anys fugí de sa casa per seguir la mala vida, y allí l' abandoná de mala manera, tant de parauia com de obra.

La infelissa minyona, avans no hagué fet constar sa identitat y sa ignocencia, tingué temps de rebre alguns dicteris mal sonants y algunas averias al fisich.

Y tot venia del fisich precisament. La gran semblansa entre la minyona en qüestió y la filla esgarriada de la dona aragonesa, fou causa de que aquesta s' equivoqués.

De tots modos convindria que las mares que volen estomacar á sas fillas, s' assegurin primer, á fi de que no rebin justas per pecadoras.

¿Com deu haver rigut la *vengadora* en qüestió, al saber el *lapsus* de sa mare?

22.000 memorials van rébres á Palacio, ab motiu de las festas de la coronació demanant auxiliis.

Si jo fos Rey ja estaria espantat.

Aquesta inauguració tan pidolayre, 'm faria posar en dupte si hauria entrat á governar una nació ó un aixám de pobres vergonyants.

Y me 'n daria *vergonya*.

Futesas

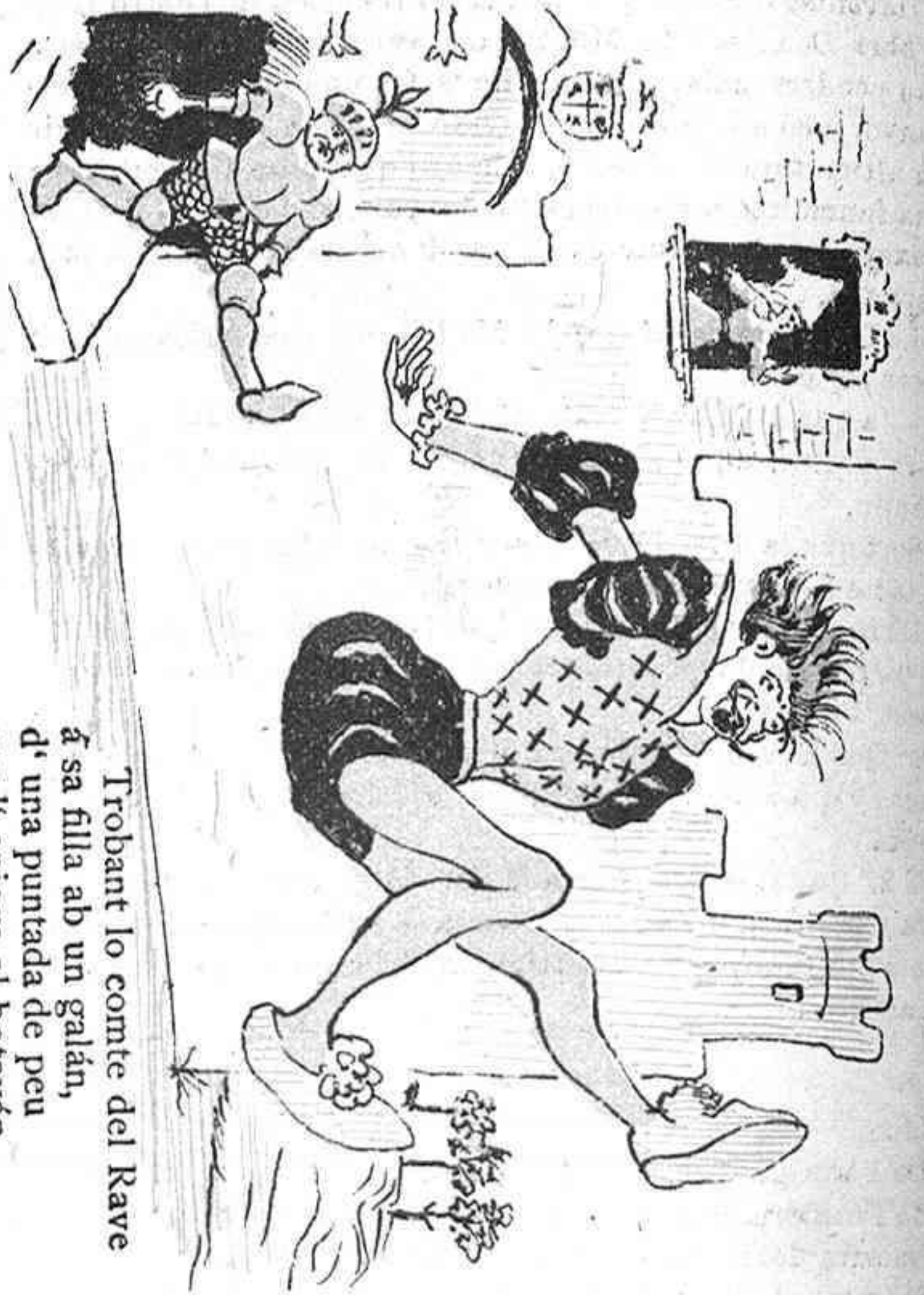
El teu para quan s' enfada,
diu que treu foch pels caixals
sent aixís que dins la boca
no hi té un sol os xich ni gran.

Contestant á sa pregunta,
Roser, vaig á dirli que:
No es que 'm falti, tinta, ploma
ideas, mans, ni paper.
res d' aixó; no puch escriurer
pel motiu de que... no 'n sé.

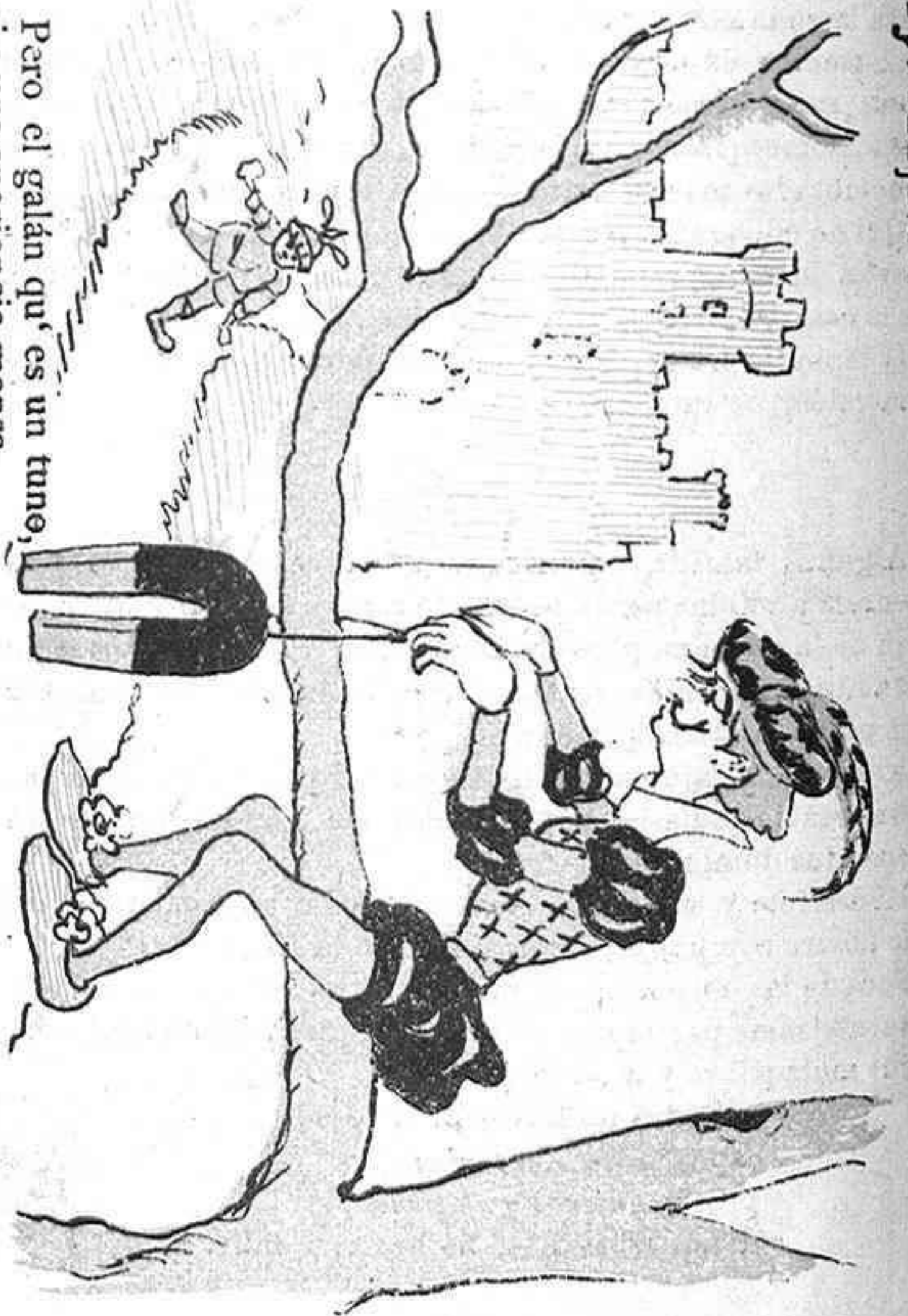
S. BRUGUÉS.

LITOGRAFIA BARCELONESA

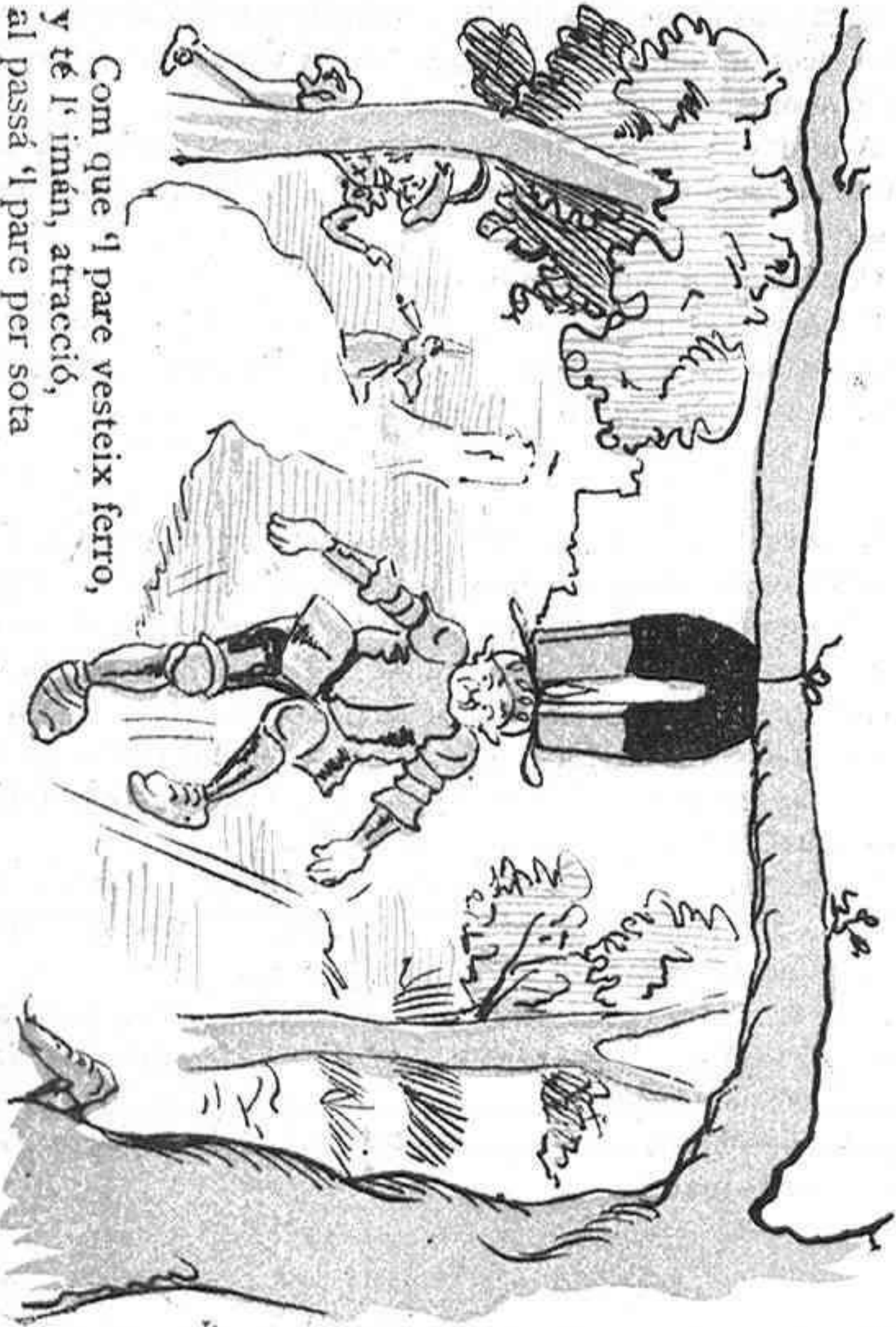
SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Trobant lo comte del Rave
 á sa filla ab un galán,
 d' una puntada de peu
 me l' enjega al botaván.

Pero el galán qu' es un tune,
 baix una aparència mansa,
 tan bon punt reb lo desayre
 projecta una gran venjansa.

Com que 'l pare vesteix ferro,
 y té l' imán, atracció,
 al passá 'l pare per sota
 queda en 'questa posició.

Y mentres lo gueto crida,
 fent gestos extravagants,
 ab lo cor plé d' ilusións
 tocan lo dos los ayments.